

1

דעת

סימן לב

יחווה

קסו

יום טוב, האם מותר לבשל ולאפות ביום המושי לצורך השבת, או שמא אין לבשל ולאפות אלא ביום ששי לצורך השבת?

תשובה: הרא"ש בתשובה (כלל כג סימן ח') כתב, שאין לשחוט ולבשל ביום המישי, שהוא יום טוב הראשון, לצורך השבת, אף על פי שעירוב עירובי תבשילין כהלכת, כיון שבדאי היום הראשון של יום טוב עיקר מן התורה, ויום טוב שני של ראש השנה אינו אלא מדברי סופרים. וכן בשני ימים טובים של גליות, היום הראשון עיקר מן התורה, שאנו בקיאים בקיבועא דירחא, אלא שאנו עושים ככל זאת שני ימים טובים, כמו שאמרו בגמרא (ביצה ד:); "שלחו מתם, הזהרו במנהג אבותיכם בידיכם, משום שמדא". וכיון שאפשר לשחוט ולבשל ביום ששי, שהוא יום טוב שני, לצורך השבת, שמדין תורה הרי הוא כחול, למה יבשל ביום הראשון של יום טוב שהוא ודאי קודש מן התורה. ע"כ. וכן כתב רבינו מאיר המעילי בספר המאורות (ביצה יז). בסוף ד"ה ויש, בשם בעל ההשלמה. ע"ש. וכן כתבו רבינו ירוחם ורבי דוד אבודרהם (דף ק' ע"ב) בשם המפרשים. וכן כתב בעל העיטור (הלכות יום טוב דף קמו ע"ד), לאסור לאפות ולבשל מיום טוב ראשון לשבת, ששבות קרובה התירו על ידי עירוב, שבות רחוקה לא התירו. וכן כתבו בשמו הארחות חיים (בדיני עירובי תבשילין אות ח'), והכל בו (סימן נט), והמגיד משנה (בפרק ו' מהלכות יום טוב הלכה יב). וכן כתב הר"ן (כריש פרק ב' דביצה, בד"ה מניח) בשם הירושלמי. וכן בשבולי הלקט (סימן רמו, דף קסו ע"א) הביא דברי בעל העיטור, וסיים, ומסתברא כוותיה. ע"ש. וכן כתב בחידושי המאירי (פרק ב' דביצה, דף לה ע"ב) בשם רבינו אפרים, והסכים עמו. וכ"כ עוד בבית הבחירה (ביצה יז). בד"ה אע"פ שעירב, בשם הגאונים. ע"ש. וכן כתב הריב"ש בתשובה (סימן מז וסימן רנד) כשני הטעמים הנ"ל, ושכן איתא בירושלמי כדברי בעל העיטור. וראה עוד בתשובת הרשב"א חלק א' (סימן תרפה). ע"ש.

והנה בשו"ת ה"דב"ז חלק ב' (סימן תקצד) הביא דברי הרא"ש בתשובה הנ"ל, וכתב, שמכל מקום נראה לענין הלכה שאם השחיטה ביום טוב הראשון היא טובה יותר מהשחיטה ביום השני, שיש מיני עופות ובשר שאם יבשלו ביום שחיטתם אינם יפים לאכילה כמו אלו שנשחטו מאתמול, מותר לשחוט ביום הראשון של יום טוב, שהרי מן הדין אפילו חל יום טוב הראשון בערב שבת, בודאי שמותר לשחוט ולבשל מיום טוב לשבת על ידי עירוב, (וכן הוא בתשובות הגאונים שערי תשובה סימן מג. וראה עוד בשו"ת הרי"ף סימן שי"ב). אלא שכאן הטעם שכיון שאפשר לבשל מחר למה יבשל היום, אבל אם העוף והבשר יותר טובים לאכילה אם נשחטו מאתמול, למה לא ישחט מאתמול. וכיוצא בזה מצינו במכשירי אוכל נפש שאינם נעשים ביום טוב, ואם